

ZEMPLÉNI MÚZEUM

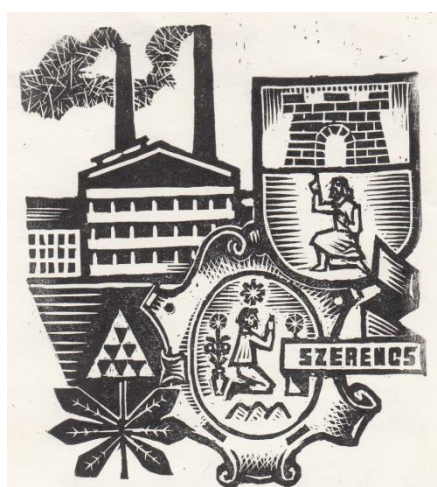
2022. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉS

Készítette:

Majoros Judit

igazgató

2023 február 5.

Tartalom

Bevezetés	2
HELYZETELEMZÉS.....	3
Tárgyi feltételek	3
A Zempléni Múzeum műszaki állapota	3
A Zempléni Múzeum műszaki felszereltsége	4
Személyi feltételek.....	4
A Zempléni Múzeum személyzeti helyzete	4
SZAKMAI TEVÉKENYSÉG	5
Gyűjteményi munka.....	5
Gyűjteménygyarapítás	5
Gyűjteményrendezés	6
Nyilvántartás	6
Adattári munka.....	7
Könyvtári munka	7
Műtárgyvédelem	7
TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG	8
Tanulmány	8
Előadás:.....	8
Kutatási program.....	9
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZÖNSÉGGKAPCSOLATI TEVÉKENYSÉG	11
Kiállítások.....	11
A Zempléni Múzeum állandó kiállításai:.....	11
Időszaki kiállítások:	11
A látogatók száma:.....	14
MÚZEUMPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	15
PÁLYÁZATOK:.....	16
Járászékhelyen működő múzeumok számára adott szakmai támogatás:	16
Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Génius program	19
KÖZÖNSÉGGKAPCSOLAT, MÉDIA	20
Összegzés.....	21

Bevezetés

Az Országgyűlés 2012. október 8-án elfogadta a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítását előirányzó 2012. évi CLII. törvényt, amely alapján az állami fenntartású megyei múzeumi szervezetek megszűntek, tagintézményeik a területileg illetékes települési önkormányzatok fenntartásába kerültek át.

2013. január 1-jétől a Zempléni Múzeum fenntartása is Szerencs Város Önkormányzatának feladata lett. Ekkortól - immáron 6 éve - a város mindkét muzeális típusú intézménye egy szakmai irányítás alá került, a Szerencsi Cukormúzeum a Zempléni Múzeum tagintézményeként működik.

A Szerencsi Helytörténeti Múzeum 1968. december 3-án kapta meg a működési engedélyét, tehát 2018-ban az intézmény elért működése kezdetének 50. évfordulójához. Mivel az alapítás az év végén történt, ezért úgy döntöttünk, hogy a jubileumot nemcsak 2018-ban fogjuk megünnepelni, az 50. évforduló tiszteletére rendezett ünnepség a csak nyitánya volt egy egész éven át tartó sorozatnak.

A 2020-2021-es évek szakmai teljesítményét – csak úgy mint az élet bármely területén – a múzeumokban is megnehezítették a világjárvány okozta korlátozások, a látogató szám csökkenése, a tevékenységek és a rendezvények online térbe való terelése, a diákcsoportok látogatásainak jelentős lecsökkenése. 2022. év elején még a pandémiás korlátozások éreztették a hatásukat, a diákcsoportok továbbra is csak nagyon csekély számban érkeztek a múzeumba. A látogatókat új, változatos tematikájú időszakos kiállítások megrendezésével próbáltuk visszacsalogatni a múzeumba. A járványügyi veszélyhelyzet eltörlését azonban követte egy még súlyosabb, a múzeumok életét még inkább befolyásoló háborús vészhelyzet: az energia- és az egyéb árak robbanásszerű emelkedése nagyon megnehezítette a működést. Fűtetlen intézménybe nem lehet iskolás korú csoportokat és idősebb korú látogatókat hívni, így a célközönségünk nagy részét ismét elveszítettük.

Az egy évvel ezelőtti, a 2021.évi beszámolóban megfogalmazott megállapítás - mely szerint „a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás egy olyan új kihívás, amely a pandémiás időszak elmúlása után is kötelező érvényű lesz” - sajnos nagyon is aktuális volt a 2022.évi működésre. A kieső munkafolyamatok helyett másokra koncentráltunk: a gyűjteménygondozás és a centenáriumi évre való felkészülés elegendő feladatot adott a munkatársak számára.

A Zempléni Múzeum azonban igyekszik az egyre nehezedő körülmények között is helyt állni, küldetését és célkitűzéseit teljesíteni reménykedve abban, hogy valamikor visszatérhetünk a normális keretek közötti működéshez.

HELYZETELEMZÉS

Tárgyi feltételek

A Zempléni Múzeum műszaki állapota

A Zempléni Múzeum 1991 óta a Rákóczi-vár keleti szárnyának első emeleti és tetőtéri szintjén működik. 2013-ig a múzeum a vár alapterületéből 733 m²-nyi részt foglalt el, és 100 m²-es vizes blokkot a könyvtárral közösen használt. Az első emeleti részen 7 kiállító terem és 3 szolgálati helyiség van 333 m² területen, a tetőtérben 1 iroda, 2 gyűjteményi szoba, 3 raktár és egy foglalkoztató terem található a 400 m²-es részben. A helyiségek műszaki állapota megfelelő, a kiállító termeket folyamatosan karbantartjuk. Az elektromos rendszert a múzeumban felújítottuk, a világítótesteket energiatakarékosra cseréltük, és megtörtént az érintésvédelmi felülvizsgákat is 2022-ben. A fűtésrendszer továbbra elavult, korszerűsítése és cseréje évek óta esedékes lenne.

A legnagyobb műszaki gondot az jelenti, hogy a kazánokat ugyan cserélték, de a modern fűtőeszköz nem kompatibilis az elavult, elöregedett csőhálózattal és a radiátorokkal. Külön gondot jelent, a múzeum használt rész többségében csak temperáló fűtés van, a napi ütemezés nem a múzeum igényeihez alkalmazkodik (délután és este van emeltebb hőmérséklet), ez mégis jelentős összeggel terheli az intézmény költségvetését. Megítélésünk szerint a vár fűtésrendszerének átalakítása az energiatakarékosság és a költségcsökkentés érdekében indokolt lenne. A lift cseréjére is évek óta várjuk a megoldást.

Pályázati forrásból megtörtént a kiállító szint teljes elektromossági rendszerének felújítása: a vezetékek és a villanyóra cseréje, új biztonsági jelző-és kamerarendszer kiépítése, és a múzeum tűzvédelmi jelzőrendszerének kiépítése. Az épület többi részében viszont még mindig az 1980-as évek végén kialakított elektromos hálózat működik. Az új turisztikai attrakciók létrehozása mellett jó lenne, ha a meglévő épületek műszaki gondjainak megoldása is több figyelmet kapna a fenntartó részéről.

Az évek óta a beszámolókból is ismertetett műszaki problémák az idén még inkább éreztették a hatásukat. A korszerűtlen fűtési rendszer, amelyről már évek óta beszélünk, már nemcsak az ellátás elégtelensége miatt probléma, a fűtés költségei is az egekbe szöktek az elszabaduló energia árak miatt. A rendszer felújítása, a vár fűtésének megújuló energiával való megoldása lehetne a probléma megoldásának kulcsa.

A Zempléni Múzeum műszaki felszereltsége

A Zempléni Múzeumban a munkavégzéshez eszközök rendelkezésre állnak, az intézmény műszaki ellátottsága megfelel a kor követelményeinek. 2015. év végén a TIOP-pályázat keretében új informatikai eszközök beszerzésére került sor: szerver, 12 munkaállomás, 10 db notebook, projektor, színes fénymásoló gép ebből a keretből, 12 db tablet a TÁMOP-pályázat által került az intézménybe. A beszerzések óta eltelt 7 esztendőben az eszközök folyamatosan amortizálódtak, a korszerűsítés e vonatkozásban időszerűvé vált.

Személyi feltételek

A Zempléni Múzeum személyzeti helyzete

2022. évben 7 főállású és 2 részmunkaidős alkalmazott dolgozott az intézményben a következő munkakörökben:

1 fő - igazgató – muzeológus

1 fő – történész - muzeológus (személyi változás)

1 fő – múzeumpedagógus – rendezvényszervező (gyermekgondozási szabadságon, majd május 12-től állományban)

1 fő – múzeumpedagógus-gazdasági alkalmazott (július 1-jétől szülési szabadságon)

2 fő – pénztáros-teremőr

1 fő – takarító

A Zempléni Múzeum dolgozói 2020. november 1-jétől kikerültek a közalkalmazotti foglalkoztatási körből, a 2020. évi XXXII., a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról szóló törvény értelmében. A jogviszony átalakítását minden dolgozó tudomásul vette, a jogviszony megszüntetésére egy munkavállaló esetében sem nem került sor. A törvény által előírt kompenzációt, a 6 %-os bérkiegészítést a fenntartó csak 2021. év vonatkozásában

teljesítette, a törvény által előírt visszamenőleges, a 2020. évre vonatkozó kiegészítést az intézmény dolgozói továbbra sem kapták meg.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának a kulturális ágazatot érintő bérfejlesztésről szóló 682/2021. (XII.6.) Korm.rendelet alapján a kulturális ágazatban közfeladatot ellátók számára 20%-os béremelést kaptak - 2022. évre vonatkozóan. A bér összegét Emberi Erőforrás Támogatáskezelőtől kellett megigényelni pályázat útján. Az intézmény a támogatást, a munkavállalók a 20 %-os béremelést megkapták. A pályázattal 2023. március 31-ig kell a támogató szerv felé elszámolni.

Dr. Bodor Mária történész-muzeológus, igazgatóhelyettes felmondott, 2022. június 25-tel távozott az intézményből. 2022. július 1-jétől Kalina Dávid történész-segédmuzeológus, múzeumi informatikus került alkalmazásba.

Lipták-Domán Ágnes visszatért 2022. május 12-től a gyermekgondozási szabadságról, 2022. július 1-jétől Hegedűsné Simka Orsolya szülési szabadságra ment.

A Turisztikai Központban Benszki Lászlóné és Sályi Mária 3 hónapon át támogatással volt alkalmazásban, majd Sályi Mária félállású közönségkapcsolati munkatárs munkakört töltött be. Így biztosítottuk a Turisztikai Központ nyitva tartását.

A részmunkaidős alkalmazottak közmunkaprogramban vettek részt, valamint bérkiegészítésben részesültek, gyűjteménykezelési és feldolgozási munkákat végeztek.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény alapján minden múzeum köteles műtárgyvédelmi és közművelődési szakembert is foglalkoztatni. Az utóbbi kötelezettséget a múzeumpedagógus alkalmazásával teljesítettük, de a műtárgyvédelmi szakember pótlását csak a Herman Ottó Múzeummal való külső szerződéssel tudtuk megoldani.

SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

Gyűjteményi munka

Gyűjteménygyarapítás

Gyűjteményfejlesztési koncepciónk kiemeli, hogy célszerű nemcsak adományozás, hanem egyedi darabok vagy hagyatékok megvétele által is gyarapítani a gyűjteményeket, hiszen így kvalitásos, kiállítható darabok kerülnek a múzeumba.

Az országos gyűjtőterülettel rendelkező képeslevelezőlap-gyűjteményt tovább gyarapítottuk. Ebben az esztendőben csak nagyon csekély számban vásároltunk képes levelezőlapokat, mert az adományozott lapok száma nagyon magas volt.

Ezek közül is kiemelkedik Fiáth Gézáné gróf Serényi Marianna örökösei által átadott kb. 25000 darabból álló adomány. Összességében a gyűjtemény 38595 darabbal gyarapodott.

A tárgyi gyűjteménybe az úttörő élettal kapcsolatos tárgyak, és egy a csokoládégyárral kapcsolatos porcelánkészlet kerültek be. A tárgyi gyűjtemény 33 tárggyal gyarapodott.

Gyűjteményrendezés

A közmunkaprogram segítségével nagyarányú gyűjteményrendezési munkákat tudunk elvégezni. A képeslapgyűjteményben folytattuk az anyag egyedi sorszámmal való ellátását és a digitális feldolgozást: a szkennelést és az adatbázis-készítést. A képeslapgyűjtemény sorszám szerinti átrendezése is folytatódott. A gyarapodás kezelése is nagy feladatot jelent.

2018-ben a járasszékhely múzeumok számára nyújtott szakmai támogatás segítségével a tárgyi gyűjtemény és az ex libris gyűjtemény magyar vonatkozású részének adatainak nyilvántartására egy minisztérium által akkreditált szoftvert kezdünk el alkalmazni.

2021-ben lebonyolítottuk az adattári gyűjtemény tervezett revízióját, és előkészítettük a tárgy gyűjtemény történeti részét (880 db tárgy) a szekrénycserével kapcsolatos átmozgatáshoz. 2022-ben megtörtént a költöztetés, és ezzel együtt a gyűjtemény revíziója.

A gyűjteményrendezési munkálatokat közmunkaprogram segítségével végeztük.

Nyilvántartás

A Zempléni Múzeumban a nyilvántartás naprakész. Az adattári, a könyvtári és a tárgyi gyűjtemény leltárkönyvi adatainak számítógépes feldolgozása befejeződött. Gyűjteményfejlesztési koncepciónk fontos része, hogy a korábban szekrénykataszteri nyilvántartású anyagaink (képeslapgyűjtemény, ex libris gyűjtemény) egyedi nyilvántartásúvá váljanak. Ez a magas példányszám miatt számítógépes feldolgozással, és a digitalizálással egybe kötve lehetséges.

Adattári munka

Az adattárba bekerült Scholtz Jenő karnagy hagyatéka, a gyűjteményi egység 88 tétellel gyarapodott.

Könyvtári munka

A múzeum könyvtára nem nyilvános, inkább gyűjtemény jellegű, de kutatókat fogad. 2021-ben a könyvtár 91 tétellel gyarapodott adományozás és cserepéldányok által, illetve oly módon, hogy a képeslapok felhasználásának egyik feltétele, hogy a megjelenő kiadványból legalább egy példányt a kiadó átadjon a múzeum könyvtára számára.

Műtárgyvédelem

Az állományvédelem előírásait fontosnak tartjuk, ezért több pályázaton is részt vettünk, hogy a hiányosságokat csökkentsük és megfelelő műtárgyi környezetet tudjunk biztosítani:

- A NKA támogatásával fényvédő fólia került a kiállítótér ablakaira, így a kiállításokban elhelyezett tárgyak UV-védelme megoldódott.
- Az állományvédelmi pályázat keretében fiókos fémszekrényeket, savmentes papíryananyagokat,
- A Norvég Finanszírozási Alap segítségével tűzálló fémszekrényeket sikerült beszereznünk.
- A 2017. évi járásszékhely múzeum számára nyújtott keretből a raktár és kiállító helyiségek hidegfényű műtárgybarát izzók beszerzése, felszereltetése történt meg.

A fejlesztések sokat javítottak a múzeum állományvédelmi helyzetén, de sajnos még mindig maradtak megoldatlan, sőt kritikus problémák. Állományvédelmi stratégiánknak megfelelően minden pályázati lehetőséget megragadunk. 2021-ben egy régi nagy elmaradást sikerült pótolni: beszereltettük a múzeum tűzvédelmi riasztó rendszerét. Ez nagy előrelépés, hiszen a múzeum műtárgyállományának jelentős része papír alapanyagú, vagy könnyen éghető anyagból készült.

Régi tervünket valósítottuk meg azzal, 2022-ben az emeleti folyosón kicseréltük a régi pozdorja szekrényeket korszerű fémszekrényekre. A megemelkedő árak miatt a pályázati összeget önrésszel is ki kellett egészítenünk. (Erről a „pályázatok” résznél részletesebben beszámolunk.)

Személyzeti helyzet

Az intézményben még nem dolgozik műtárgyvédelmi szakember, de külső segítséggel végeztettünk ilyen jellegű tevékenységet. A tárgyi gyűjteményben Tóth Edina megyei műtárgyvédelmi referens

iránymutatása alapján elvégeztük a tárgyak tisztítását, és a raktár takarításával és átrendezésével biztonságosabb tárolási körülményeket alakítottunk ki.

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

A Zempléni Múzeumban dolgozó munkatársak elsődleges feladata Szerencs helytörténetének és a magyarországi édességgyártás történetének kutatása. Ezen kívül a történész-muzeológus két nagy témakörrel foglalkozik: a képes levelezőlap kultúrtörténetével és Zemplén vármegye társadalomtörténetével.

2021-ben a legtöbb alapkutatást a szerencsi csokoládégyár történetével kapcsolatosan végeztük, készülve a centenáriumra.

Kutatói szolgálat:

A Zempléni Múzeum képeslapgyűjteménye iránt az internetes kutathatóság által nem csökkent, hanem inkább jelentősen emelkedett az érdeklődés. A hungaricana.hu nevű közgyűjteményi portál egyik legnépszerűbb része a Képcsarnok, ahol az ott található képeslapanyag nagy részét a Zempléni Múzeum gyűjteménye adja. A lapokat nagyon sok kiadványba kérik közlésre, és ebből az intézménynek rendszeres bevétele származik. A múzeum személyesen is fogad kutatókat és képeslapgyűjtemény felhasználása iránt érdeklődőket, valamint az internetes szolgáltatással is támogatja a kutatók munkáját

Majoros Judit a következő munkákat készítette el:

Tanulmány

Országzászlókat ábrázoló képeslapok a szerencsi Zempléni Múzeum gyűjteményében. Megjelent a 100 év szétszakíttatásban c. kötetben. Tokaj, 2022.

Előadás:

A szerencsi országzászló története - A Tokaji Országzászlóért Egyesület, a Pap Miklós Népfőiskola és a Tokaji Múzeum rendezésében az „Él még nemzet e hazán” - A Trianoni Békediktátum máig tartó hatásai című konferencia. - 2022. március 7.

Kutatási program

A Zempléni Múzeum pályázatot nyújtott be a Magyar Géniusz programhoz kutatói tudományos tevékenységre, a pályázott összege : 8 000 000 Ft.

Elnyert támogatás: 8 000 000 Ft, amely felhasználható a 2022. és a 2023. évben.

1. témakör

„Édes évek Szerencsen” című kutatási téma

A kutató neve: Majoros Judit, történész-muzeológus, múzeumigazgató

A program célja:

A két édesipari gyár máig döntő jelentőségű Szerencs életében: meglétük és hiányuk meghatározza a város fejlődését. A csokoládégyártás még működik, a cukorgyár sajnos már nem, így Szerencsről mint „a magyar édesipar fellegváráról” már csak múlt időben beszélhetünk. Ennek ellenére kiemelt célkitűzés, hogy a **gyárakban felhalmozódott szellemi tudás, a szakmai hagyományok tovább éljenek.**

Programunk célja, hogy a múzeumba bekerült gyűjtemény feldolgozása és az egyéb források felkutatása által **új ismeretekkel bővüljön a gyártörténetet.** Rámutatunk arra, hogyan vált egy vidéki kisváros országos, sőt nemzetközi hírűvé, és hangsúlyozzuk, hogy mennyire fontos az itt élők számára a munkalehetőség.

A program illeszkedése a Magyar Génius Program célrendszeréhez:

A téma – megítélésünk szerint- teljes mértékben kapcsolódik a MGP céljaihoz. A fiatalok számára megmutatjuk, hogy a **vidékünk bővelkedik az értékekben**, nemcsak a természeti adottságai által gyönyörű, de az itt élők biztosíthatják a prosperitást, mert erre a múltban már számos példa volt. A fejlődés azon is múlik, hogy milyen a **térség népességmegtartó ereje**, ezért a fiatalok számára eljuttatott üzeneteink kiemelkedően fontosak.

A kutatás várható eredménye:

- A Zempléni Múzeumba került csokoládé – és gyártörténeti anyag múzeumi feldolgozása
- Szerencs város 20. századi történetének jobb megismerése, új aspektusokkal való bővítése, különös tekintettel arra, hogy a gyári közösségek hogyan hatottak a város fejlődésére
- A magyar édesipar történetének alaposabb megismerése
- A szerencsi csokoládégyártás történetét bemutató exkluzív kötet megjelentetése

2. témakör

„A képeslevelezőlap-kiadás a két világháború közötti Magyarországon” téma

A kutató neve: dr. Bodor Mária

A program célja:

A Zempléni Múzeumban őrzött képes levelezőlapok segítségével a két világháború közötti Magyarország mindennapjainak bemutatását, az irredenta kultusz és a társadalmi érintkezés különböző aspektusairól származó ismereteink bővítése.

A történész-muzeológus 2022. júniusában beadta a felmondását, ezért ezt a kutatási témát az NKA engedélyével megváltoztatjuk, és a 2. témakör kutatását a 2023. évben fogjuk elvégezni.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZÖNSÉGGKAPCSOLATI TEVÉKENYSÉG

Kiállítások

A Zempléni Múzeum állandó kiállításai:

- A képeslap világa (megnyílt: 2012. június 15.)
- Fery Antal ex librisei (megnyílt: 1993., felújítva: 2002)
- Rákócziak – Egy nagy dinasztia születése (megnyílt: 2020. , fejlesztve 2021-ben)

Időszaki kiállítások:

- **„Fedezzük fel látnivalóinkat! ”** A Múzeumok Őszi Fesztiválja idején a Zempléni Múzeum Szerencs és környékének látnivalóit megőrkítő rajzok, festmények és fotók készítésére invitált minden érdeklődőt. Időszaki kiállításunkon ezek az alkotások voltak megtekinthetőek.

- "A handlétől a grand caféig. Zsidók az 1867 és 1918 közötti magyar kereskedelemben és vendéglátásban" – A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum kiállítása
- A kiállítás megnyitóján Nyiri Tibor, Szerencs város polgármestere és Majoros Judit, a Zempléni Múzeum igazgatója köszöntötte a jelenlévőket. A tárlatot Maczó Balázs, a kiállítás társkurátora nyitotta meg, aki információban gazdag, élvezetes tárlatvezetést tartott. A kiállításban szerencsi vonatkozások is feltűntek: boltok, üzletek Szerencsről a századfordulótól az 1910-es évekig.

- "A mikrovilág csodái" - Ujvári Zsolt rovarász (entomológus) és Vánicsa Klára, a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum természettudományi muzeológusa közös kiállítása. A természettudományi kiállítás 2022. áprilisától fogadta a vendégeket.

- **Léphaft Pál karikatúrái** - A grafikusművész kiállításának megnyitójára a Zempléni Fesztivál keretei között 2022. augusztus 13-án került sor.

- **Népelet a régi képeslapokon** - 2022. április 13-án a mezőkövesdi Matyó Múzeumban nyílt meg kiállítás a Zempléni Múzeum anyagából.

A látogatók száma:

2019	Összes látogató száma:	14039 fő
	A diákok száma:	5412 fő
	Fizető látogatók száma:	5827 fő
	Ingyenes látogatók száma:	8212 fő
2020	Összes látogató száma:	6839 fő
	A diákok száma:	1917 fő
	Fizető látogatók száma:	3947 fő
	Ingyenes látogatók száma:	2892 fő
2021	Összes látogató száma:	8065 fő
	A diákok száma:	3284 fő
	Fizető látogatók száma:	4230 fő
	Ingyenes látogatók száma:	3835 fő
2022	Összes látogató száma:	11057 fő
	A diákok száma:	1654 fő
	Fizető látogatók száma:	7197 fő
	Ingyenes látogatók száma:	3860 fő

Az adatok elemzéskor figyelembe kell venni, hogy az év elején még éltek a pandémiás korlátozások, ősztől pedig gyakorlatilag nem fűtöttük az intézményeket, így a „látogatóbarát” környezetet nem tudtuk biztosítani.

Rendezvények:

A korlátozások a rendezvényeink számát érintették a legsúlyosabban. Elmaradt a Múzeumok Őszi Fesztiválja rendezvénysorozat és a Karácsony a múzeumban című foglalkozások, amelyek az előző években nagyon népszerűek voltak.

Egyedül a Múzeumok éjszakája című – most már állandónak mondható rendezvényt tudtuk megtartani, amely minden korosztály számára kínált programokat.

MÚZEUMPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Sajnos 2020- 2021-ben a világvárvány miatt csak nagyon korlátozottan tudunk múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartani, és ennek elmúltával élt bennünk a remény, hogy a 2022. év más lesz.

Most már nincsenek korlátozások, jöhetnek a diákok, de most más okozza a problémát. Az energiaárak elszabadulása miatt a fenntartó önkormányzat szigorú takarékosagra kényszerült, és a múzeum épületét csak olyan szinten fűti, hogy a műtárgyak ne kerüljenek veszélybe. Ez 12- 15 °C-ot jelent, amely hőmérséklet nem elegendő ahhoz, hogy gyermekcsoportok foglalkozáson vehessen részt a múzeumban. Ezért a 2022. évben másra kellett koncentrálnunk, de reméljük, hogy a soki erőfeszítés, amelyet a múzeumpedagógiai programjaink fejlesztésébe fektettünk az előző években valamikor – kedvezőbb körülmények között - hasznosulni fognak.

PÁLYÁZATOK:

Járásszékhelyen működő múzeumok számára adott szakmai támogatás:

A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 3. számú melléklet 4. B) pont Járásszékhely múzeumok szakmai támogatása jogcímen kapott támogatás keretén belül megvalósított fejlesztés a Zempléni Múzeum műtárgyvédelmi helyzetének javítását szolgálta.

A célkitűzésink egyik legfontosabb pontja a tárgyraktár fejlesztése volt. Itt az okozta a legnagyobb problémát, hogy a tárgyak különböző alapanyagból készültek, így a más jellegű környezeti paraméterek szükségesek a hosszú távú szakszerű tároláshoz. Különösen a fa tárgyak esetében jelentős a károsodás a szétszáradás miatt. Ennek az egységnek a fejlesztését összekötöttük a folyosói faforgács szekrények leselejtezésével, és az ott történő tárolás átalakításával. A faforgács szekrények eltávolítását műtárgyvédelmi, és a tűzbiztonsági szempontok is indokolták. A kipárolgó oldószerek károsítják a bennük tárolt anyagot, a felület teljes beépítése pedig tűzvédelmi szempontból aggályos, hiszen menekülő útvonal melletti felületre csak korlátozottan szabad elhelyezni éghető anyagokat. Az előírt 15 % helyett 95 % volt az arány. A műtárgyvédelmi referenssel, és a tűzvédelemért felelős szakemberrel egyeztetve találtuk meg a megfelelő megoldást. A beépített pozdorjaszekrények helyére egyedi méretre készített fémsekreányeket szereltettünk be. Ide helyezük el a nem éghető anyagból készült tárgyakat. Az eddig itt tárolt papír alapanyagú gyűjteményi egységeket pedig a képeslapgyűjteményben használthoz hasonló fémsekreányekben helyezük el.

A raktári fejlesztéshez szükséges a pályázatban megfogalmazott intézkedések során megvalósult:

- A faforgács szekrények eltávolítása
- üvegezett fémsekreányek, és fémajtóval ellátott szekrények beszerelése.
- Fém, kerámia és üveg anyag áthelyezése
- a papír alapanyagú tárgyak elhelyezése innen
- a szekrények helyének kifestetése

A beszerzett eszközök műszaki paraméterei:

- 1db Salgó Ponix-P polcrendszer (csavarmentes)
- ~4120mm hosszú, ~2500mm magas, ~530mm mély, 4 mezős zárt polcrendszer, csúszó üvegajtók
- 1db Salgó Ponix-P polcrendszer (csavarmentes)
- ~4120mm hosszú, ~2500mm magas, ~530mm mély, 4 mezős zárt polcrendszer, kétszárnyas lemezajtók
- Műszaki specifikáció:
 - a polcrendszer magassága: 2438mm + 50mm magas lemez aljzat,
 - a polcsintek száma: 5db tároló + 1db fedőpolc,
 - polctípus: SMS 500x1000mm,
 - maximális terhelhetőség: 100kg/polc (egyenletesen megoszló terhelés),
 - szabad polcköz: 438mm (változtatható)
 - gerendák száma: 3 polcsinten, a többi polckapcsos függesztés,
 - polcok függőlegesen 25 mm-es osztásban állíthatóak,
 - a polcrendszer minden oldaláról zárt, egy blokk csúszó üvegajtókkal (fél mező magasságú, ~1200mm)
 - a másik blokk kétszárnyas lemezajtókkal (teljes mező magasságú, 2438mm),
 - a telepítés helyére szállítva és beszerelve
 - (a telepítés helye: Zempléni Múzeum, 3900 Szerencs, Huszárvár u. 11. 2. sz raktár)
 - a polcrendszer festett kivitelű.
- Minőségbiztosítás: A Megbízott az ISO 9001 és ISO14001 minőségügyi szabvánnyal rendelkezik.
- Minősítés: A termékek ÉMI minősítéssel rendelkeznek.
- Garancia: A gyártott termékre 1 év garancia - rendeltetésszerű használat esetén

.A fejlesztés eredményei:

A raktár átalakításának következtében sokkal pontosabb környezeti paramétereket állíthatunk be, jobban ki tudjuk használni a 2018. év során beszerzett műtárgyvédelmi berendezéseket. A zsúfoltság is csökkent a tárgyak méretéhez igazított polcrendszer kialakítása által. A folyosói faforgácsszekrények fém polcrendszerre cserélésével több – a fentiekben részletezett – problémát is megoldottunk. Így már mind a műtárgyvédelmi, mind pedig a tűzvédelmi és biztonsági előírásoknak is jobban megfelel a műtárgyak tárolása a szerencsi Zempléni Múzeumban.

Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Génius program

A Zempléni Múzeum 2021. év végén pályázatot nyújtott be a Magyar Génius programhoz **Az ÉDES ÉVEK” című állandó kiállítás előkészítése céljából , amely kedvező elbírálásban részesült.**

Pályázott összeg: 6 570 000 Ft

Elnyert támogatás: 6 570 000 Ft

A program célja:

A két édesipari gyár máig döntő jelentőségű Szerencs életében: meglétük és hiányuk meghatározza a város fejlődését. A csokoládégyártás még működik, a cukorgyár sajnos már nem, így Szerencsről mint „a magyar édesipar fellegváráról” már csak múlt időben beszélhetünk. Ennek ellenére mennyire fontos az, hogy a **gyárakban felhalmozódott szellemi tudás, a szakmai hagyományok tovább éljenek.**

Programunk célja, hogy a múzeumba bekerült gyűjtemény feldolgozása és az egyéb források felkutatása által történt tudományos kutatás eredményeire is alapozva egy új, a kor elvárásainak megfelelő, ismereteket és élményeket nyújtó állandó kiállítás jöjjön létre, és a kutatás eredményei egy ünnepi kiadású, centenáriumi kötetben jelenjenek meg.

Mindkét szerencsi édesipari üzem működésével kapcsolatosan jelentős gyűjteménnyel rendelkezünk. A cukorgyár emlékeit a gyári dolgozók gyűjtötték össze az üzem fennállásának 100. évfordulóra. és a gyűjteményt a Szerencsi Cukormúzeum (amely a Zempléni Múzeum tagintézménye) kezeli. A csokoládétörténeti anyagot 2020. év során minisztériumi támogatással sikerült megvásárolnunk egy magángyűjtőtől. Mindkét gyűjtemény jelentős nagyságrendű, kvalitásos anyag, kiválóan alkalmas kiállítás megrendezésére.

2023-ban lesz a szerencsi csokoládégyártás megindulásának 100. évfordulója, ennek megünneplésére különös gonddal készülünk. A tudományos kutatás és a kiadványok mellett egy új állandó kiállítás megnyitásánál aligha találhat adekvátabb módot múzeumunk a méltó megemlékezésre.

A program leírása:

A 2022. évben elvégeztük az új állandó kiállítás előkészítési munkálatait, amelyek magukban foglalják

- a szakmai tervek elkészítését, kiadványok előkészítését
- a kiállítás részletes szakmai koncepciója kidolgozása
- kiállítási forgatókönyv elkészülése
- a tervezett fejlesztésre vonatkozó dokumentumok: a közösségi, közművelődési és gazdasági hatásokat bemutató hatástanulmány, marketingterv, közönség-hasznosítási, múzeumpedagógiai és kommunikációs terv átdolgozása
- a kiállítás látványterve,
- a kiállítást a látogatók számára tudományos-ismeretterjesztő formában bemutató kiállításvezető kézirat elkészítése
- a kiállítás múzeumpedagógiai programjának tartalmi és módszertani tervének kidolgozása
- kiállítási kiadványok (kiállításvezető, múzeumpedagógiai kiadványok) szövegének megírása, a kiadványok előkészítése
- látvány- és kivitelezési tervek elkészítését

Mivel az NKA kérte a pályázati cél megváltoztatását, és nemcsak a kiállítás előkészítése, hanem a megvalósítás bizonyos elemei is bekerültek a programba, ezért a projekt megvalósítása 2023. év első félévében folytatódik.

KÖZÖNSÉGGKAPCSOLAT, MÉDIA

A 2022. évben nagy médiaérdeklődés nyilvánult meg a Zempléni Múzeum és a Turisztikai Központ irányában, több alkalommal megjelentünk az országos médiában.

Október 1-jén a Kossuth Rádió "Országjárójában" voltak hallhatóak a riportok a múzeumról és a város történetéről, szeptember 25-én és október 2-án pedig az M1 Ma este című műsor programajánlójában két egymást követő héten alkalmunk nyílt a bemutatkozásra.

A Spektrum TV Várfoglalók műsorának egyik epizódja a szerencsi várat mutatta be, de vártörténet mellett „belecsempésztünk” egyéb érdekességeket: szó esett a csokoládéről és a képeslapgyűjteményről is.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy a Zempléni Múzeum az egyre nehezedő körülmények között is törekszik arra, hogy megfelelő szintű szakmai munkát végezzen. A több év óta tartó korlátozások – előbb a világjárvány, majd pedig az energiaválság miatt – azonban erősen éreztetik a hatásukat a működésre.

A minisztériumi és az önkormányzati támogatás mellett minden lehetőséget megragadunk, hogy bevételeinket növeljük, és sikeres szerepeljünk különböző pályázatokon. A városba látogató turistákat – akik a nyári szezonban szép számmal érkeznek – el tudjuk látni. A korlátozások miatt azonban az őszi-téli időszakban a helyi közösség miatt marad programok nélkül, az itt tanuló diákok nem vehetnek részt múzeumpedagógiai foglalkozásokon, amit megértünk, ugyanakkor nagyon fájjalunk.

Mégis kijelenthető, hogy a Zempléni Múzeum teljesíti küldetését: amellet, hogy gazdagítja a helyi kulturális kínálatot; tevékenységével, kapcsolataival nemcsak az intézmény, de az egész város hírnevének gyarapodását szolgálja.

Szerencs, 2023. február 5.

Majoros Judit

igazgató